

32 שנות חיים או 32 שנות עבודה? ניואנס קטן, יותר מס

מאת: עו"ד (רו"ח) אמיר גבאי

עיון בחוזר מס הכנסה העוסק בפטור על קצבה מזכה לפי תיקון 190 מגלה כי השיטה החדשה מסורבלת ואינה בהכרח מפשטת את המצב הקיים | המונח "שנות עבודה" אינו מוגדר מפורשות בפקודת מס הכנסה ופרשנות רשות המסים למונח זה מאפשרת לה לגבות יותר מס - חלק א'

ייתכן ויש מקום לטענה לאפליה בין נישומים או לכל הפחות, הרי שמדובר בגישה מחמירה "המענישה" פורש בגיל 67 על החלטה שקיבל בגיל 27.

חשוב לציין בהקשר זה כי בחוק יש הוראת מעבר אשר נועדה למנוע פגיעה רטרואקטיבית של התיקון לחוק, בזכאות לפטור על קצבה של אדם אשר קיבל מענק פטור, בטווח שלמעלה מ- 15 שנים, נכון ליום התחילה של התיקון לחוק, 1 בינואר 2012. כפי שמענק פטור זה לא נכלל בנוסחת השילוב "הישנה", כך גם מענק פטור זה לא יכלל בנוסחת השילוב "החדשה".

הוראת מעבר זו מצמצמת את הפגיעה בפורשים של היום, אל מול הפורשים של המחר ואולם מעוררת שוב תהיות באשר לטענה לאפליה נוספת, שאינה חדשה. אם ניקח לדוגמה אדם שעבד ברציפות באותו מקום עבודה עד לגיל 67 ורק ביום העבודה האחרון קיבל לידיו מענקים פטורים ממס אל מול אדם שעבד בכמה מקומות עבודה עד לגיל 67 ובמהלך השנים, מעת לעת, קיבל לידיו מענקים פטורים ממס, לפני למעלה מ- 15 שנים (שקדמו ליום 1 בינואר 2012). השיטה, שאמורה להיות מודל מס שוויוני, לעניות דעתי, עדיין אינה נכונה.

"עבודה" ואולם בכל פקודת מס הכנסה, לרבות בסעיף 1 (סעיף ההגדרות) ולרבות בסעיף 9א לפקודה הדרן בפטור על הקצבה, אין כל התייחסות למונח "שנת עבודה". חיפשתי את ההגדרה ולא מצאתי.

קחו לדוגמה 2 פורשים, שניהם עמלו לפרנסתם במשך 40 שנים עד למועד יציאתם לפנסיה, מגיל 27 עד לגיל 67. האחד היה ונשאר שכיר. עבד ברציפות בשני מקומות עבודה, במקום העבודה הראשון 8 שנים, במקום העבודה השני 32 שנים נוספות. הרי שלפי הוראות החוזר, אותם פיצויי הפיטורים הפטורים ממס ששולמו לו ביום עזיבתו את מקום העבודה הראשון לא יובאו בחשבון ולפיכך לא תהא לו פגיעה בפטור על הקצבה - עקב קבלת אותם פיצויים פטורים. השני היה שכיר ובשלב מסוים בחיים החליט לצאת לדרך עצמאית. במקום העבודה הראשון עבד 8 שנים, בעסק העצמאי אשר פתח מיד עם עזיבתו את מקום העבודה הראשון עבד 32 שנים נוספות, כאשר במהלך כל אותה התקופה המשיך לבצע הפקדות לטובת חיסכון פנסיוני באופן עצמאי. הרי שלפי הוראות החוזר, אותם פיצויי הפיטורים הפטורים ממס ששולמו לו ביום עזיבתו את מקום העבודה הראשון בו עבד כשכיר, יובאו בחשבון במלואם! ולפיכך תהא לו פגיעה בפטור על הקצבה, עקב קבלת אותם פיצויים פטורים.

לאור האמור, לעניות דעתי,

מקור שיש בו כדי לסייע לפקיד השומה, לנישום, לאיש המקצוע ולבית המשפט לפרש את הוראות החוק והתקנות, אולם אין לחוזרים המקצועיים תוקף משפטי מחייב, ובית המשפט רשאי לתת להוראות החוק ולתקנות פרשנות אחרת שלעתיים אף עומדת בסתירה לעמדתה של רשות המסים.

מהי שנת עבודה

במסגרת חישוב הפטור ממס על הקצבה לו זכאי הפורש לפי הוראות פקודת מס הכנסה, באמצעות "נוסחת הקיזוז", מובאים בחשבון המענקים הפטורים שקיבל הפורש במהלך 32 שנות עבודתו שקדמו לגיל הזכאות. "מענקים פטורים" סכום המענקים הפטורים לפי סעיף 9(א7)(א) שקיבל יחיד בעד שנות עבודתו שקדמו לגיל הזכאות, ולא יותר מ-32 שנות עבודה, ולמעט אלה...."

במסגרת החוזר הנדון (סעיף 4.3.1), רשות המסים הבהירה כי: "לצורך חישוב הפגיעה בפטור, יבואו בחשבון מענקי הפרישה הפטורים ממס שקיבל היחיד בגין 32 שנות עבודה כשכיר, שקדמו ל"גיל הזכאות", ובכלל זה שנות עבודה שלא שולמו בגינם מענקים פטורים. יובהר, כי לא יובאו בחשבון תקופות בהן היחיד לא עבד כשכיר". כלומר לשיטת מס הכנסה במסגרת 32 שנות העבודה לא יובאו בחשבון תקופות של: אבטלה, חופשה ללא תשלום, עבודה כעצמאי - עוסק מורשה / עוסק פטור, עבודה בחו"ל, עבודה אצל מעסיק זר, פנסיה מוקדמת.

אמנם בסעיף 2(א) לפקודת מס הכנסה ישנה הגדרה למונח

בחודש מאי 2013 פירסמה רשות המסים חוזר מקצועי העוסק בפטור על קצבה מזכה לפי תיקון 190 לפקודה בחוזר מס הכנסה מס' 02/2013. עיקר החוזר עוסק באופן היישום של שיטת החישוב החדשה של הפטור על קצבה מזכה. ככל שמעמיקים בקריאת החוזר מגלים עד כמה השיטה החדשה, שלכאורה באה לפשט את המצב הקיים, מסורבלת וגדושה בפרטים קטנים, אך מהותיים הרבה יותר מקודמתה.

למרבה הצער, גם לאחר פרסומו של החוזר, אני בספק רב אם יש פקיד שומה המכיר את כל הוראות תיקון 190 לפקודה ויודע ליישם את אותן ההוראות כהלכה. עובדה זו פוגמת באופן ניכר בשירות לו זוכים הנישומים הפונים למשרדי פקיד השומה בעת עזיבת מקום עבודה או פרישה.

יתרה מכך, עד לרגע זה, כל טפסי 161 שהם טפסי הפניה והדיווח למס הכנסה בעת עזיבת מקום עבודה, אינם מותאמים להוראות החוק והפסיקה, עניין מהותי אשר הביא אותי לפנות בחודש מאי 2013 למנהל רשות המסים, רו"ח משה אשר, בבקשה לפעול בהקדם לעדכון כל הטפסים.

אדגיש כי ככלל, כל חוזר מקצועי של רשות המסים יכול להיות

מאמר זה מובא כאן לידע כללי בלבד והוא אינו מהווה תחליף לקבלת ייעוץ. שום אינפורמציה המופיעה במאמר אינה מהווה המלצה לביצוע או אי ביצוע מהלך כלשהו. מחובתך להתייעץ לפני כל פעולה. המידע מוצג להמחשה בלבד. חבות המס הסופית בכל מקרה תיקבע אך ורק על ידי רשויות המס על פי הפקודות בפקודת מס הכנסה.